

DR. A. SÜHEYL ÜNVER BIBLIYOGRAFYASI VE BİZDE ŞAHIS BIBLIYOGRAFYALARI

Dr. M. S. AYGEN

Istanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Enstitüsü Direktörü Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver eserleriyle kendini bütün dünyaya tanıtmış alim ve sanatkâr bir doktorumuzdur. Bu kıymetli âlimimiz çok okur, okuduklarından notlar alır ve bu notları muntazam dosyalarda saklar. Sayısı 5000 i aşan bu dosyalardan neşredilebilecek hâle gelenleri makale, risale veya kitap halinde neşrederek insanlığın istifadesine arzeder. Çok metodik çalışır. Haftada iki defa İstanbul Kütüphanelerinden birisine giderek yazma eserleri inceler. O yazma eserler ki hâlâ çoğu eldeğmemiş cevherler halinde İstanbulun yüz on kütüphanesinde tetkik edilme sıralarını beklemektedirler. Prof. Dr. Süheyl Ünver'in şimdiye kadar kırk bine yakın yazma eser incelediğini söylersek profesörümüzün nasıl çalıştığını henhalde anlatmış oluruz. Bu kıymetli alim doktor, tam bir ilim adamı olgunluğuna sahip olduğu içindir ki, inhisarcı zihniyetten sıyrılarak, İstanbul Tıp Tarihi Enstitüsünün kapılarını meraklılara ardına kadar açmış, aynı zamanda 2000 ciltlik kitabı ile 100.000 i aşan vesika, kayıt, not, minyatür ve tezhiplerini üniversiteye hediye etmiş ve üniversitece yapılan 12,500 liralık bir tamir ve dolap masrafı ile (Istanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Enstitüsü Dr. Süheyl Ünver Arşivi ve Kütüphanesi) meydana gelmiştir. Aynı zamanda Güzel Sanatlar Akademisinde Türk Minyatürü kürsüsünü de işgal eden bu kıymetli ilim ve sanat adamımızın neşrettiği makale, risale ve kitapları araştırma yapanların kolayca bulabilmelerini temin maksadile bir araya toplamayı da yine kıymetli ilim adamlarımızdan Osman Ergin üzerine almış ve bu suretle Dr. A. Süheyl Ünver Bibliyografyası meydana gelmiştir.

Istanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Enstitüsünün 20 nu.lu yayını olan birinci bibliyografya 64 sahifelik olup 1941 yılında neşredilmiştir. Bu kitapta Dr. Süheyl Ünverin 1940 yılına kadar yazdığı 526 makale, risale ve kitap yer almış bulunmaktadır. Muhterem Osman Ergin bu 526 eseri temas ettikleri mevzua göre 28 kısma ayırarak bibliyografyayı tanzim etmiştir. Neşrediliş yıllarına göre yapılan tasnifte 1937 ve 1938 yılları 57 adedle başta gelmektedir. Dr. Süheyl Ünver, yazılarından garp alemi için ehemmiyetli gördüklerini garp dillerinden biri ile neşretmeyi de ihmal etmemiş ve 1930 - 1940 seneleri arasında

122 mevzuu Fransızca, İngilizce ve Almanca olarak neşretmiştir. 21 senelik neşriyatın sahife adedini Türkçe 3102, diğer dillerle 586 olmak üzere 3668 sahife olduğunu ve 1053 adet resim ihtiva etüğünü görüyoruz. O. Ergin 18/III/1941 de yazdığı önsözü (ikincisi bir 21 sene de bunun iki misli yazmasına ve şaheserler ortaya koymasına muvafak etmesini Ulu Tanrıdan dilerim) diye bitirir.

Aradan on sene geçer. O. Ergin, profesö-ümüzün yazılarını sayar ve 427 rakamı ile karşılaşır. Bu defa 21 seneyi beklemeden Süheyl Ünver Bibliyografyasının on yıllık ikinci kitabını neşreder. Tıp Tarihi Enstitüsünün 45 nu.lu yayını olan ikinci kitap 44 sahife olup 1952 de yayımlanmıştır. O. Ergin 427 yazıyı 26 mevzua ayırarak incelemiş, neşredilme yıllarına göre yapılan tasnifte de 70 sayı ile 1949 başta gelmiştir. 427 mevzudan 370 tanesi Türkçe olup 3967 sahife, 57 tanesi de Fransızca, İngilizce ve Almanca olup 224 sahifedir ki cem'an 4191 sahife tutmakta ve 1772 resim ihtiva etmektedir. Bu ikinci broşürde O. Ergin çok mühim bir hususu da müjdelemektedir ki o da şudur: Profesörün bütün vesika, kayıt, ve notları eski harflerle yazılmışken şimdi bunlar yeni harflere çevrilmekte ve alfabetik fişleri yazdırılmakta imiş. Arap harflerle yazılmış kültür kaynaklarımızı incelemeğe öğreniş tarzları müsait olmayan genç ve bunda sonraki nesillerin bunlardan istifadesinin genişliğini tasavvur etmek bile güçtür.

İkinci bibliyografyanın neşrinden beri sekiz sene geçmiş ve profesörümüz bir sene için Amerikaya gitmiş bulunuyor. Yazımızı tamamlamak için bu son sekiz senede neşredilmiş olanlardan elimize geçirebildiklerimizi de biz saydık. Bunların adedi de yüzelliyi geçmiştir.

Böylece Prof. Dr. Süheyl Ünverin 1958 sonuna kadar yaptığı neşriyatın umum sahife adedinin 10800 küsura vardığı anlaşılmaktadır. Bu yekûnu Prof. Süheyl Ünverin okuma yazma baremile de değerlendirmeden yazımızı bitirmeyeceğiz. Muhterem Prof.'e göre on sahife yazan bir kimse muhakkak 100 sahife okumuştur. Şu halde Prof. Dr. Süheyl Ünverin, neşrettikleri için 108000 sahife okuduğunu, neşredilmemiş olanlar içinde bir bu kadar okuduğunu kabul edersek çalışmasının hacmini riyazi olarak anlamış oluruz.

Gerek muhterem profesöre ve gerekse muhterem Osman Ergin'e bundan sonraki çalışmalarında da başarılar diler ve yeni eserlerini beklerken mühim bir noktaya da temas etmekten kendimi alamıyorum :

Bizde bu gibi bibliyografyafik eserler maalesef azdır. Bundan dolayı öğrenci ödev yapmakta, öğretmen ders hazırlamakta, ilmi araştırmacılar kaynak bulmakta güçlük çekerler. Nelerden ve nerelerden faydalanacaklarını bilmez, işliyecekleri konunun eski ve yeni yayınlarını bulamazlar. Bilsalar bile istifade edemezler. En büyük kütüphanelerimizin bile matbu katalogları yapılmamıştır. Kütüphanelerdeki eserlerden istifade için bulunduğunuz yerden o şehirlere gitmek mecburiyetinde kalırsınız. Bulduğunuz kitabı iare olarak temin edemezsiniz. Velhasıl faciadır. İşte bundan dolayıdır ki Dr. A. Süheyl Ünver bibliyografyası gibi eserlerin artmasını insan arzu ediyor.

Yazımızı bitirmeden bizde 1928 den sonra yayınlanmış şahıs bibliyografyaları ait bir listeyi sunmayı da uygun buluruz :

- 1 — Atatürk Bibliyografyası. Herbert Melzig, 1941
- 2 — Yeni Türkiyenin Siyasi Bibliyografyası (Atatürk Bibliyografyası, 2. bs.) H. Melzig, 1944
- 3 — Fuad Köprülünün Yazıları için Bibliyografya. Ş. H. Sayman, 1935
- 4 — Halil Ethem (Eldem) Bibliyografyası. F. Kınal, 1947
- 5 — Dr. Süheyl Ünver Bibliyografyası. O. Ergin, 1941 ve 1952
- 6 — Ahmed Rasım Bibliyografyası. M. N. Özön, 1932
- 7 — Abdullah Cevdet Bibliyografyası. M. N. Özön, 1932
- 8 — Tefik Fıkfret Bibliyografyası. Kenan Akyüz, 1947
- 9 — Halid Ziya Uşaklıgil Bibliyografyası. M.N. Özön 1945
- 10 — Hüseyin Rahmi Gürpınar Bibliyografyası. M.N. Özön. 1944
- 11 — A. Vefik Paşa Bibliyografyası. M. N. Özön, 1940
- 12 — Ahmed Mithat Bibliyografyası. M.N. Özön, 1942
- 13 — Şinasi Bibliyografyası. M.N. Özön
- 14 — Namık Kemal Bibliyografyası. M.N. Özön, 1941
- 15 — Farabi Bibliyografyası. A. Ateş, 1951
- 16 — M. Fuad Köprülü Bibliyografyası. S. Özerdim, 1951
- 17 — Fuzuli Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi. Dr. Müjgan Cunbur, 1956
- 18 — Dr. Akil Muhtar Özden Bibliyografyası. B. N. Şehsuvaroglu, 1951
- 19 — İbni Sina Bibliyografyası. O. Ergin, 1951

- 20 — Fındıkoğlu Bibliyografyası. A. Kurtkan, 1958
 21 — Mevlâna Bibliyografyası. T. Acaroğlu, 1958
 22 — Atatürk ve Devrim Bibliyografyası. M. Gökman — O. Durusoy, 1957
 23 — Atatürk İçin Yazılmış Yazıların Bibliyografyası. S. Özerdim, 1958
 24 — Atatürk ve Devrim Kitapları kataloğu. M. D. Mercanlıgil, 1953.
 25 — Reşat Nuri Güntekin Bibliyografyası. T. Poyraz — M. Alpbek.

Dergi sayfalarında kalan bibliyografyalar :

- 1 — Nejdet Sançar : Abdülhak Hâmid Tarhan'ın Eserleri. Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, C. III. Nu. 2, 1954
 2 — Nejdet Sançar : Namık Kemal'in Eserleri ve Eserlerinin çeşitli Basımları. Türk K. D. Bülteni. C. IV. Nu. 2, 1955
 3 — Nejdet Sançar : Ziya Paşa'nın Eserleri ve Eserlerinin Çeşitli Basımlar. Türk K. D. Bülteni, C. V. Nu. 1, 1956
 4 — Nejdet Sançar : Recaizade Ekrem'in Eserleri ve Eserlerinin Çeşitli Basımları. Türk Küt. Der. Bülteni, C. V. Nu. 2, 1956
 5 — Nejdet Sançar : Hüseyin Namık Oşkun'un Kitapları, Makaleleri ve Hakkında Yazılanlar. T.K.D. Bülteni, C. VI, Nu. 1 — 2, 1957
 6 — Dr. Muğân Cunbur : Kâtib Çelebi, Hayatı ve Eserleri. Türk K.D. Bülteni, C. VII, Nu, 1 — 2, 1958
 7 — Şahap Nazmi Coşkunlar : Ebüzziya Teflik. Hayatı ve Eserleri. Türk K.D. Bülteni, C. VI, Nu, 4, 1957
 8 — Nejdet Sançar : Edip Ayel ve Eserleri. Yeni Yayınlar, 4/1957
 9 — Nejdet Sançar : Dr. Şerif Korkut. ve Eserleri. Yeni Yayınlar, 3/1957
 10 — Sami Özerdim : Ercüment Ekiem Talu Bıbl. Yeni Yayınlar, 3/1957

11 — Sami Özerdim : Nurullah Ataç Bibl. Yeni Yayınlar, 2/1957

12 — Muharrem Mercanlıgil : Osman Bayatlı Bibl. Yeni Yayınlar, 8/1958

13 — Muharrem Mercanlıgil : Selim Sırrı Tarcan Bibl. Yeni Yayınlar, 5 — 7/1957

14 — Muharrem Mercanlıgil : H. Namık Orkun Bibl., Yeni Yayınlar, 1/1956

15 — T. Poyraz — M. Albek. Reşat Nuri Bibl. Yeni Yayınlar, 2/1957

16 — Nebahar Erdem : Ali Haydar Erdem Bibl. Yeni Yayınlar, 3/1957

17 — Dr. Rıza Nur Bibliyografyası. Poliklinik, 110/1942

Bunlardan başka bilhassa Yeni Yayınlar dergisinin çeşitli sayılarında Cahit Sıtkı Tarancı, Abdurrahman Zapsu, Dr. Nabi Kastarlık, Sadri Maksudi, Ali Ulvi, Dr. Feridun Şevket Evci, Ali Fuat Erden, Ebülulâ Mardin, Mithat Cemal Kuntay, Hakkı Tarık Us, Azız Ogan, C. C. Cem ve diğer şahıslara ait bibliyografyalar yayımlanmıştır.